

Бвйславъ (Брислав), царь Фраги и Бвйми и Кракъ-а и Мшка, царь на сѣвера и Накур — на крайния западъ. Въ текста четемъ *ал-Блкъаин* (копистътъ на Шеферовия ръкописъ чете *ал-Блкъаин*). Споредъ Розена (забѣл. 5 къмъ стр. 46) не може да подлежи на никакво съмнѣние, че трѣбва да се чете правилно *ал-Блкъаин*. Д. в. р. въ арабскитѣ ръкописи често едва се различаватъ. По мнѣние се вижда Розену, да се опрѣдѣли, какво значение има окончанието *ин*? 1) Може да се прѣдположи, че е арабско окончание на множ. число въ косв. пад. Но противъ това говори едно мѣсто (у Розена р. 38, 13, прѣв. 53. 13), гдѣто *ал-Блкъаин* стои въ правъ падежъ. Слѣдъ това въ такъвъ случай би трѣбвало да се очаква *ал-Блкъаинъ*. 2) Могло би да се отъждестви окончанието *ин* съ сѣщото окончание (*ин*), което се срѣща и у арабскитѣ географи, като окончание на славянски племенни имена (ср. *Сас-инъ*, *Срб-инъ* и т. н.). Но въ такъвъ случай става неудобенъ членътъ *ал*, който въ такива форми не се употрѣбя. Лично Розенъ е на мнѣние, че членътъ трѣбва да се унищожи, тъй като окончанието *ин*, споредъ него не е арабско. Ср. Роз. стр. 52: „Прие християнството *Блкъаинъ*“. — Въ заб. 2 къмъ тоя текстъ Розенъ прѣдполага, че въ туй име се крие или собственото име на царя, или трѣбва да се чете „Царь *Блкъаинъ*“.

XXIII. Еврейски. *Булгар* (булгр, Дорнъ, Каспій, 124). Иосифъ Бентъ Горинтъ (IX в.?), авторъ на една еврейска история, въ която намираме едно библейско родословие съ изброявание на всички ифегски народи въ Европа и около Волга. Между тия се цитуватъ и Булгаръ (на Волга). *Bulgr, Lefew. III. 10.* У скция се поменува и страна *Bogasan (Bursn)* стр. *Lefew.* отъ ар. „*Bog-schan, Bordjan, pays des Bulgares danubiens suivant les arabes*“ р. 13. Венеаминтъ отъ Тудела (1160—1173) поменува *Bouria*, споредъ Лелеведа идентична съ *Boulgria, Bougria, Bouria. Lefew. III. p. 45.*

XXIV. Татарски: *Булгаръ*. Подъ това име сж извѣстни специално казанскитѣ татари въ Сръдна Азия. Чистополскитѣ мишари ги наричатъ *булгарлыкъ*,¹⁾ а вотапитѣ — *бигер*. За българи смѣтатъ казанскитѣ татари и мѣстнитѣ историци Шериф-еддинъ и Шихабидинъ. Татаритѣ се оскъряватъ, кога ги нарѣче нѣкой така. Сами се назоваватъ татари, само кога се каратъ. Моллитѣ разбиратъ думата въ смисълъ „безвѣрентъ“. Намѣсто остарѣлия терминъ *булгаръ* употрѣбятъ и мусулманъ. Езика си наричатъ прѣдпочтително *тюркчи*, *тюрки* тили (турски езикъ), *тюркѣ сѣзи*. **II. Геогр. I.** *Булгаръ*, нѣкогашенъ градъ на Волга, сега село Успенское. Руск. Успенское, *Българъ* тожъ. (вж. при руск.). *Българъ*, така чухме името отъ единъ татаринъ въ самата нѣкогашна столица на волжскитѣ българи, недалечъ отъ така наречената Малка джамия (Малый минареть), гдѣто сж погребени нѣколко мюсюлмански светци и гдѣто ежегодно идатъ на поклонение дори мухамедани отъ Бухара. Тоя татаринъ не разбираше ни дума руски. (Изчерпателно описание на Б. и неговитѣ древности у Шпилевскій, о. с. 1—48 Булгаръ, 57—64, 349. Тукъ е указана и по-старата източна литература). Споредъ Золотницкій, *Булгаръ* е арабизувана форма отъ *Българъ*, първоначално *биѣ-ѣр*, (бигер). Булгаръ и Биларъ е тъждествено съ руското „Великъ градъ“ (вж. при етимологията на Булгар. Сжко „Ознакомление съ фонетикой и формами чувашскаго языка“ Алекс. Ив. Добролюбова, подъ ред. Ник. Ив. Золотницкаго, Казанъ 1879“, р. 28: „Българъ, Биларъ въ дословномъ переводѣ значить „Великая страна“. Название это перешло на народъ и потомъ на городъ.“ — Сжко и споредъ Григорьева булгар и биларъ (булар, билер, булгар), сж само двѣ различни диалектични форми отъ една и

¹⁾ Ср. и *Frähn. Aelt. Nachr.* Така се наричатъ и въ Бухара и Турция, р. 515. В. В. Григорьевъ, Древн. гор. 41. „Нинешніе татари въ воспоминаіи древней славы иногда еще съ гордостью величаютъ себя *Булгарлыкъ*“. Золотницкій Лнтв. зам. р. 35, *Куникъ* Ал-Бекри, 154—155, *Reclus*, V, 749.